

АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ

3.2.1. Порухення вимог антикорупційного законодавства на практиці не завжди розглядається як дисциплінарне правопорушення; значна частина суб'єктів, на яких поширюється дія Закону, уникає дисциплінарних стягнень

1. Частина правил, заборон та обмежень, встановлених антикорупційним законодавством, наразі не забезпечені заходами юридичної відповідальності, що призводить до низького рівня їх дотримання на практиці. Йдеться передусім про вимоги щодо передачі корпоративних прав в управління третім особам (ст. 36 ЗУ «Про запобігання корупції»), про заборони та обмеження, що покладаються на осіб, які припинили виконання функцій держави або місцевого самоврядування (ст. 26 Закону України «Про запобігання корупції»), а також про вимоги щодо вжиття заходів із врегулювання реального чи потенційного конфлікту інтересів (глава V Закону України «Про запобігання корупції»).

Делікти, передбачені ст.ст. 172-9-1 (порушення заборони розміщення ставок на спорт, пов'язаних з маніпулюванням офіційним спортивним змаганням) та 172-9-2 (порушення законодавства у сфері оцінки впливу на довкілля) КУпАП України помилково віднесено законодавцем до числа адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією, адже такими не є¹.

Ст.ст. 172-4 – 172-9 КУпАП України мають недоліки, які дещо знижують їхній забезпечувальний та стримуючий (превентивний) потенціал, а також ефективність НАЗК, НП України, прокуратури та судів у цій сфері².

З метою вирішення зазначених вище проблем у *Державній антикорупційній програмі на 2023–2025 роки* запропоновано заходи, реалізація яких надасть змогу забезпечити системне удосконалення підстав для притягнення до відповідальності за вчинення адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією.

2. Положення ст.ст. 212-15, 212-21 КУпАП України не повною мірою узгоджуються з положеннями ЗУ «Про політичні партії в Україні» та ВК України, які визначають базові правила, заборони та обмеження у сфері фінансування політичних партій та подання ними фінансової звітності. Між цими статтями і ст. 159-1 КК України наявні колізії та випадки невинуватої конкуренції, що суттєво ускладнює правильну кваліфікацію цих правопорушень та призводить до численних помилок на практиці. Санкції за вчинення цих адміністративних правопорушень є непропорційними (занадто м'якими) та такими, що не здатні забезпечити досягнення мети адміністративного стягнення.

Варто звернути увагу й на те, що згідно з ч.ч. 9, 10 ст. 17 Закону України «Про політичні партії в Україні» політична партія зобов'язана періодично подавати у визначених Національним агентством формі та порядку звіт про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру шляхом його заповнення на відповідному офіційному вебсайті. Відповідальність за порушення встановленого порядку або строків подання вказаного звіту

¹ Див. визначення терміна «правопорушення, пов'язане з корупцією», що наведене у ст. 1 Закону України «Про запобігання корупції».

² Див., зокрема: Кваліфікація адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією (коментар судової практики) / О. О. Дудоров, Р. О. Мовчан, В. Г. Сенік. – К : ВД «Дакор», 2020. – 508 с; Дудоров О. О. Узагальнення судової практики у справах про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією (статті 172-4–172-9 КУпАП) / О. О. Дудоров // Центр політико-правових реформ. – Режим доступу : https://www.pravo.org.ua/ua/about/books/ad_offenses_report/.

або подання його з порушенням встановлених вимог щодо оформлення передбачена ст. 212-21 КУпАП України.

Аналіз правозастосовної практики свідчить, що на сьогодні значна кількість судів закривають адміністративні справи за цією статтею (ст. 212-21 КУпАП України) на підставі того, що суб'єктом відповідальності за порушення порядку подання звіту, на думку суддів, є саме політична партія, а не її керівник чи уповноважена особа.

За даними НАЗК, лише упродовж 2020 року суди закрили 35 проваджень за цією підставою. У I півріччі 2021 року тенденція залишилася незмінною: суди закрили 16 справ зазначеної категорії на підставі неузгодженості питання про суб'єкта правопорушення, визначеного ст. 212-21 КУпАП України.

З огляду на зазначене у *Державній антикорупційній програмі на 2023–2025 роки* передбачено заходи, спрямовані на системне удосконалення підстав для притягнення до відповідальності за вчинення адміністративних правопорушень, передбачених ст. ст. 212-15 та 212-21 КУпАП України, а також видів і розмірів стягнень, що мають накладатися на осіб, які вчинили такі правопорушення, зокрема шляхом: приведення змісту цих статей у відповідність до законодавства про політичні партії та вибори; усунення колізій і протиріч між ст. ст. 212-15 та 212-21 КУпАП України та ст. 159-1 КК України; встановлення, що суб'єктом адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 212-21 КУпАП України, є не політична партія, а фізична особа, яка зобов'язана забезпечити подання відповідного звіту; запровадження більш суворих і збалансованих санкцій за вчинення цих правопорушень.